

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zastoupeného JUDr. Bedřichem Vymětalíkem, advokátem se sídlem Lískovecká 2089, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Ostravě**, se sídlem Na Jízdárně 3, Ostrava, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2005, sp. zn. 22 Ca 112/2004,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým soud odmítl jeho žalobu proti nečinnosti Finančního ředitelství v Ostravě („žalovaný“), spočívající v tom, že nerozhodl o jeho podání ze dne 18. 6. 2003, upřesněném dne 24. 8. 2003, v němž označil žalovaného a finanční úřady v jeho působnosti za podjaté.

Stěžovatel v kasační stížnosti označil zákonné důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pochybení soudu spatřuje stěžovatel v tom, že předmětem řízení nebylo meritorní finanční rozhodnutí, nýbrž ochrana před nečinností žalovaného, když stěžovatel tvrdí, že tato nečinnost

je proti němu účelově zaměřená a že má bránit v hájení jeho práv. K názoru krajského soudu, na němž je napadené usnesení založeno, stěžovatel namítá, že tento názor legalizuje dlouhodobé a opakované nezákonné jednání žalovaného. V tom spatřuje rovněž porušení čl. 90 Ústavy ČR a čl. 36 odst. 2, 3 Listiny základních práv a svobod. V dalším stěžovatel uvádí konkrétní důvody, pro které prý žalovaný a jemu podřízené finanční úřady vůči němu postupují nezákonně a protiprávně, což v celkovém souhrnu představuje nikoliv exces jednotlivců, nýbrž koordinované, záměrné a opakované jednání.

Proto stěžovatel navrhuje usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR navrhl Ústavnímu soudu zrušení ustanovení § 79 - § 81 s. ř. s., a to s ohledem na odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti toliko odkazuje na právní názor obsažený v napadeném usnesení krajského soudu a poukazuje navíc na nedostatek pasivní legitimace spočívající v tom, že o žádosti o delegaci rozhoduje podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále též „daňový řád“) Ministerstvo financí.

Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ke stížnostním důvodům ze správního a soudního spisu plyne, že podáním ze dne 18. 6. 2003 stěžovatel Finančnímu ředitelství v Ostravě (žalovaný) sdělil, že považuje za podjaté žalovaného i finanční úřady působící v jeho působnosti, a to včetně jejich konkrétních zaměstnanců.

Žalovaný výzvou ze dne 24. 7. 2003, č. j. 7853/150/2003, stěžovatele s odkazem na ustanovení § 21 odst. 8 daňového řádu vyzval k odstranění vady podání, a to tak, aby doplnil jména a příjmení konkrétních pracovníků, jejichž vyloučení z daňového řízení se domáhá. Na tuto výzvu reagoval stěžovatel přípisem ze dne 24. 8. 2003, když sdělil, že jeho původní podání mělo veškeré zákonné náležitosti, a že „pouze negramotný a nevzdělaný státní úředník, tj. takové boží hovádko“, může takovou výzvu stěžovateli adresovat.

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení uvedl, že podmínkou řízení podle ustanovení § 79 a násl. s. ř. s. je nečinnost správního orgánu při vydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Nečinnost správního orgánu při úkonu, který nemůže přímo zasáhnout do práv a povinností stěžovatele, však není způsobilým předmětem tohoto řízení a soud o takové žalobě nemůže meritorně rozhodnout. Rozhodnutí o vyloučení pracovníků správce daně k uplatněné námitce podjatosti a rozhodnutí o návrhu na delegaci proto nejsou rozhodnutími podle ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. Takovým rozhodnutím je až případné rozhodnutí o daňové povinnosti samotné. Proto žalobu odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když zároveň konstatoval, proti způsobu vyřízení námítky podjatosti a návrhu na delegaci místní příslušnosti se může stěžovatel bránit v žalobě proti rozhodnutí o daňové povinnosti. Jeho práva proto nejsou nikterak zkrácena.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že stěžovatel výslovně označil důvody kasační stížnosti, zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), e) s. ř. s. V projednávané věci však připadá v úvahu toliko důvod zakotvený pod písm. e) citovaného ustanovení, jelikož stěžovatel napadl usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu, tzn. jedná se o zvláštní situaci, mající přednost před důvody ostatními. Proto zdejší soud v dalším přezkoumal pouze tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu cit. písm. e).

Ke stížnostní námitce je nutno uvést, že žalobou na nečinnost podle ustanovení § 79 a násl. s. ř. s. se lze domáhat toliko toho, aby soud uložil správnímu orgánu, který je nečinný, povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení a stanovil k tomu přiměřenou lhůtu. Pokud by soud vyhověl návrhu, uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu (§ 81 odst. 2 s. ř. s.).

K tomu je pro stručnost vhodné odkázat na právní názor Nejvyššího správního soudu (rozsudek sp. zn. 3 Afs 20/2003, in: č. 114/2004 Sb. NSS), podle něhož *„přezkoumání rozhodnutí o zamítnutí námitky podjatosti podle ustanovení § 26 zákona 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků je pouze výkonem dozorčího práva nad postupem správce daně v konkrétním daňovém řízení, žádost o přezkoumání případné podjatosti pracovníků správce daně se pouze prověřuje, zda v samotném daňovém řízení (tedy při vydání meritorního daňového rozhodnutí) není jednáno podjatým úředníkem, v žádném případě však takové rozhodnutí o zamítnutí vyloučení určitého pracovníka z vedení či provádění daňového řízení není rozhodnutím meritorním, které by zasahovalo přímo do subjektivních práv daňového subjektu a není tudíž přezkoumatelné ve správním soudnictví. Z logiky věci pak je zjevné, že vznesená námitka podjatosti způsobuje, že v řízení o věci samé nesmí být takovým pracovníkem správce daně, případně vedoucím pracovníkem, činěny žádné úkony, vyjma úkonů neodkladných. Má-li však mít rozhodnutí o tom, zda je pracovník správce daně vyloučen, smysl, musí předcházet rozhodnutí o věci samé. Nebyly-li tyto podmínky splněny, může osoba dotčena takovým nezákonným rozhodnutím ve věci samé podat žalobu k příslušnému soudu a napadat tak skutečnost, že ve věci samé bylo rozhodnuto osobou podjatou. Případné vady způsobené nesprávnou aplikací § 26 zákona ČNR č. 337/1992 Sb. lze ve správním soudnictví napadnout jedině žalobou směřující proti meritornímu rozhodnutí správce daně o daňové povinnosti poplatníka.“*

Je tak patrné, že shora vyjádřený názor krajského soudu je souladný s judikaturou Nejvyššího správního soudu a že tedy tvrzená nečinnost žalovaného ve věci vznesené námitky podjatosti a změny delegace sama o sobě nezakládá aktivní legitimaci daňového subjektu v řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu podle ustanovení § 79 a násl. s. ř. s., neboť rozhodnutí o podjatosti či o místní příslušnosti nepředstavují rozhodnutí ve věci samé či osvědčení ve smyslu citovaného ustanovení.

Nad tento rámeček je nutno uvést, že v projednávané věci byl stěžovatel shora citovanou výzvou ze dne 24. 7. 2003 vyzván k odstranění vad svého podání ze dne 18. 6. 2003 s výslovným poučením, že pokud této výzvě nebude vyhověno, „hledí se na toto podání, jako by vůbec nebylo podáno“ (§ 21 odst. 9 daňového řádu). Stěžovatel sice na tuto výzvu reagoval, nicméně obsah této reakce lze označit za spíše dehonestaci osoby ředitele žalovaného než za požadovanou konkretizaci původního podání, k němuž je toliko doplněno, že se žádost „týká všech pracovníků“. Za těchto okolností nelze v postupu žalovaného spatřovat protizákonné pochybení, když zjevně - v souladu s citovaným ustanovením § 21 odst. 9 daňového řádu - měl za to, že podání ze dne 18. 6. 2003 nebylo vůbec podáno.

Pokud stěžovatel tvrdí, že tímto podáním usiloval o změnu delegace místní příslušnosti, je nutno s odkazem na ustanovení § 5 odst. 3 daňového řádu připomenout, že o žádosti o delegaci do působnosti jiného finančního ředitelství může rozhodnout toliko Ministerstvo financí. O této žádosti bylo ostatně již rozhodnuto (jak uvádí stěžovatel v replice k vyjádření žalovaného) Ministerstvem financí dne 27. 5. 1997 a o další žádosti o změnu delegace místní příslušnosti ze dne 28. 1. 2000 dosud nebylo rozhodnuto.

Argumentace stěžovatele je však v tomto směru zcela si protiřečící, neboť v kasační stížnosti tvrdí, že předmětným podáním ze dne 18. 6. 2003 usiloval o změnu delegace místní příslušnosti a o změnu správního orgánu, v replice (ze dne 13. 7. 2005) na vyjádření žalovaného nicméně tuto žádost popírá a naopak uvádí, že předmětem jeho podání byla výhradně podjatost rozhodujících finančních úřadů.

Konečně k žádosti stěžovatele o podání návrhu na zrušení ustanovení § 79 - § 81 s. ř. s. Nejvyšší správní soud uvádí, že o tomto návrhu nemusí rozhodovat, neboť se ve skutečnosti nejedná o návrh, nýbrž toliko o podnět. To prakticky znamená, že je v dispozici samotného soudu, zda shledá důvody pro iniciování takového typu řízení před Ústavním soudem. V projednávané věci nicméně žádné relevantní důvody nenabízí ani samotný stěžovatel a zdejší soud podání takového návrhu nepovažuje za racionální již z toho důvodu, neboť (pokud by teoreticky byl takovýto návrh úspěšný) by mohl vést ke zrušení jednoho typu řízení před správním soudem. Jakkoliv se může stěžovateli ochrana v rámci tohoto řízení jevit jako nedokonalá, v důsledku jejího zrušení by soudní ochrana proti nečinnosti správního orgánu nebyla prakticky žádná, což by představovalo nepochybný pokles stávajícího standardu ochrany práv. Proto Nejvyšší správní soud možnosti podat návrh ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR v daném případě nevyužil.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti, když podanou žalobu odmítl z důvodu neodstranitelného nedostatku podmínky řízení (nezpůsobilost předmětu řízení), takže stížnostní důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. naplněn nebyl. Proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému Finančnímu ředitelství v Ostravě náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu